MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike

Bratislava 2021

Obsah:

Obsah: 2
Zoznam tabuliek 3
Zoznam grafov 3
Zoznam príloh 3
Zoznam skratiek 4
Manažérske zhrnutie 5
1. Štruktúra podnikateľského prostredia 6
2. Komparatívne hodnotenie podnikateľského prostredia 7
2.2. Konkurencieschopnosť Slovenska v rámci V4 8
2.3. Globálny monitoring podnikania (GEM) 9
2.4. Postavenie SR v rebríčku European Innovation Scoreboard 2019 11
2.5. Hodnotenie podnikateľského prostredia prostredníctvom Superindexu 11
3. Rozvoj podnikateľského prostredia 12
3.1. Opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia 12
3.2. Plán obnovy a odolnosti SR 13
3.3. Podpora podnikateľského prostredia 14
3.3.1. Podpora zo štátneho rozpočtu 14
3.3.1.1. Opatrenia na zníženie nákladov na elektrickú energiu 14
3.3.1.2. Podpora spolupráce podnikateľských subjektov s výskumno-vývojovými organizáciami prostredníctvom Inovačných vouchrov 14
3.3.1.3. Podpora MSP prostredníctvom Slovak Business Agency 14
3.3.2. Podpora z európskych a investičných štrukturálnych fondov 15
3.3.2.1. Finančná podpora prostredníctvom dopytovo-orientovaných výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok 15
3.3.2.2. Návratná forma pomoci prostredníctvom finančných nástrojov 16
3.3.2.3. Nefinančná pomoc vo forme poradenských a vzdelávacích aktivít národných projektov 16
3.3.3. Poskytnutá investičná pomoc 17
3.4. Informácia o Agende lepšej regulácie 17
3.5. Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov pri MH SR 19
4. Pomoc podnikateľom na zmiernenie ekonomických dosahov pandémie COVID-19 19
5. Zámery MH SR v najbližších rokoch 20
Záver 24

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Počet aktívnych podnikateľských subjektov na Slovensku podľa veľkostných kategórií podnikov, 2019-2020 7
Tabuľka 2: Stav a medziročný vývoj MSP na Slovensku podľa právnych foriem, 2019-2020 7
Tabuľka 3: Stav a medziročný vývoj MSP v krajoch Slovenska podľa sídla, 2019-2020 8
Tabuľka 4: Medzinárodné porovnanie s krajinami Európy a krajinami s vysokým príjmom 11

Zoznam grafov

Graf 1: Superindex - pozícia v rebríčku a porovnanie postavenia s priemerom Európy a sveta 12

Zoznam príloh

1. Vyhodnotenie plnenia opatrení z prvých troch tzv. antibyrokratických balíčkov
2. Zoznam opatrení zákona č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 (Lex Korona)
3. Plnenie úloh z Akčného plánu RIA 2020 za rok 2020
4. Najvýznamnejšie legislatívne zmeny v roku 2020 týkajúce sa podnikateľov
5. Pomoc podnikateľom na zmiernenie dopadov pandémie COVID-19

Zoznam skratiek

BOZP – Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
ČR – Česká Republika
DB – Doing Business
DP – Daňové priznanie
DPPO – daň z príjmu právnických osôb
FS – Finančná správa
ERDF – Európsky fond regionálneho rozvoja
EŠIF – európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ – Európska únia
GEM – Globálny monitoring podnikania
HDP – Hrubý domáci produkt
IKT – informačné a komunikačné technológie
IPP – Index podnikateľského prostredia
IT – informačné technológie
JM – Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov
KVET - kombinovanej výrobe elektriny a tepla
MDV SR – Ministerstvo dopravy a výstavby SR
MF SR – Ministerstvo financií SR
MH SR – Ministerstvo hospodárstva SR
MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MSP – Malé a stredné podnikanie
MS SR – Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠVVŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR – Ministerstvo vnútra SR
MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia SR
MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva SR
MZVEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
NBS – Národná banka Slovenska
OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OP II - Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OZE – obnoviteľné zdroje energie
PAS – Podnikateľská aliancia Slovenska
PFS – Portál Finančnej správy
SARIO - Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SIEA – Slovenská inovačná a energetická agentúra
SBA – Slovak Business Agency
SP – Sociálna poisťovňa
SR – Slovenská republika
SZČO – samostatne zárobková osoba
ŠÚ SR – Štatistický úrad SR
TPS – tarifa za prevádzkovanie systému
ÚGKK SR – Úrad geodézie, kartografie a katastra SR
ÚNMS SR – Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR
ÚPSVaR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR
ÚPVII – Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
V4 – Vyšehradská štvorka
WB – World Bank / Svetová banka
WEF – Svetové ekonomické fórum
ŽoNFP – žiadosti o nenávratný finančný príspevok

Manažérske zhrnutie

Rok 2020 bol z mnohých aspektov bezprecedentný. Dôležitými medzinárodnými témami boli Brexit a prezidentské voľby v USA, avšak najčastejšie skloňovanou témou vo svete bola pandémia COVID-19. Hlavnými domácimi témami boli v roku 2020 **parlamentné voľby** a podobne ako vo svete **pandémia COVID-19**, ktorá nepredvídateľným spôsobom zasiala ekonomiku a podnikateľské prostredie.

Na ekonomickú aktivitu negatívne vplývali zavedené opatrenia na zamedzenie šírenia koronavírusu. V priebehu roka sme zaznamenali poklesy ekonomiky, najmä na jar a koncom roka, ale aj výrazné oživenie v treťom kvartáli.

Vzhľadom na to, že pandémia COVID-19 stále pretrváva, očakáva sa v súvislosti s obmedzeniami nepriaznivý vývoj slovenskej ekonomiky aj do budúcnosti. Po skončení pandémie sa môže ekonomika Slovenska naštartovať, pričom miera dynamiky závisí aj od účinných opatrení vlády SR a od spoločného úsilia všetkých zainteresovaných strán sociálneho trojuholníka: vláda – podnikatelia – reprezentanti zamestnancov. V kontexte aktuálnych priamych i nepriamych negatívnych vplyvov na situáciu v SR je nevyhnutné sa neodkladne zamerať na **odstraňovanie neopodstatnených regulačných a finančných bariér, byrokracie, nákladového a časového zaťaženia, na zabezpečenie stability a predvídavosti podnikateľského prostredia.**

Zníženiu nadbytočnej regulačnej záťaže výrazným spôsobom dopomohlo schválenie zákona č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, tzv. **Lex Korony** v skrátenom legislatívnom konaní, ktorá obsahuje najväčší balík opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia a zníženie administratívneho zaťaženia od vzniku samostatného Slovenska.

Vláda SR sa v programovom vyhlásení vlády zaviazala podstatne znížiť regulačnú záťaž podnikania do konca jej funkčného obdobia. Preto je hlavnou prioritou MH SR v spolupráci s ostatnými rezortmi realizovať ďalšie opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia. Toto bude dosiahnuté len prostredníctvom efektívnej komunikácie v rámci štátnej správy a v úzkej spolupráci s odbornou a podnikateľskou verejnosťou.

Vzhľadom na aktuálnu situáciu, kedy ministerstvá poskytujú schémy pomoci vždy pre určitú skupinu subjektov postihnutých pandémiou COVID-19 samostatne na základe svojich kompetencií, pričom tieto schémy sú nejednotné, v mnohých prípadoch je pri prijímaní opatrení potrebné meniť platnú legislatívu a v konečnom dôsledku sa na niektoré dotknuté firmy tieto schémy vôbec nevzťahujú, by bolo preto vhodnejšie zaviesť univerzálny systém pomoci pre všetky podnikateľské subjekty postihnuté pandémiou COVID-9. MH SR má pripravený **návrh univerzálneho systému pomoci**, ktorým by bolo možné zo strany štátu doručiť týmto subjektom systémovú, spravodlivú a jednotnú pomoc, aby jednotlivé rezorty mohli dotácie poskytovať jednoducho, rýchlo a efektívne. Tento systém pomoci by sa vzťahoval na všetky fyzické, aj právnické osoby, od mikro až po veľké podniky a bol by dostatočne flexibilný na to, aby mohol byť využiteľný v každej krízovej situácii v budúcnosti, nielen počas pandémie COVID-19.

Je potrebné, aby **vláda pokračovala v strategických zámeroch**, ktoré prijala v programovom vyhlásení a v blízkej budúcnosti prijala aj ďalšie opatrenia, ktoré podporia udržateľný hospodársky rast a zvýšenie zamestnanosti. Prorastové opatrenia bude potrebné dynamizovať aj preto, že pandémia v dôsledku COVID-19 prehĺbila negatívne trendy, ktoré sa na Slovensku začali prejavovať už v roku 2019, kedy došlo k zmierneniu tempa ekonomického rastu.

Ďalším nevyhnutným krokom, ktorý prispeje k zlepšeniu podnikateľského prostredia **je zabezpečenie lepšej vymáhateľnosti práva a sfunkčnenie súdnictva.**

1. Štruktúra podnikateľského prostredia[1]

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch aj v roku 2020 predstavovali malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“) 99,89 % z celkového počtu aktívnych podnikateľských subjektov na Slovensku. Veľké podniky s 250 a viac zamestnancami tvorili 0,11 %. Vplyvom pandémie COVID-19 a nutnosti prijímania protipandemických opatrení, ktoré zásadne ovplyvnili viaceré sektory hospodárstva sa **rast početnosti MSP z predchádzajúcich rokov prakticky zastavil**.

Počet MSP sa medziročne zvýšil len o 0,30 % na 597 171, čo v absolútnom vyjadrení znamená nárast o 1 800. Početnosť sa zvýšila len vo veľkostnej kategórii mikropodniky, aj to len minimálne o 0,54 %. Najvýznamnejšie poklesol počet aktívnych malých podnikov o 7,60 %. Početnosť stredných podnikov sa medziročne znížila o 6,90 %.

Tabuľka 1: Počet aktívnych podnikateľských subjektov na Slovensku podľa veľkostných kategórií podnikov, 2019-2020

Veľkostné kategórie	Počet (abs.) 2020	Počet (abs.) 2019	Index 2020/2019	Rozdiel (abs.)	Podiel kategórie
Mikropodniky (0-9)	580 940	577 827	100,54	3 113	97,18 %
Malé podniky (10-49)	13 491	14 601	92,40	-1 110	2,26 %
Stredné podniky (50-249)	2 740	2 943	93,10	-203	0,46 %
Spolu MSP	**597 171**	**595 371**	**100,30**	**1 800**	**99,89 %**
Veľké podniky (250 a viac)	642	671	95,68	-29	0,11 %
Spolu podnikateľské subjekty	**597 813**	**596 042**	**100,30**	**1 771**	**100,0 %**

Zdroj: Slovak Business Agency na základe predbežných údajov z Registra organizácií Štatistického úradu SR

V roku 2020 pokračoval trend pozvoľného znižovania podielu fyzických osôb – podnikateľov na celkovom počte aktívnych MSP na Slovensku. Ich počet sa medziročne znížil o 2,87 %, resp. o 10 021 subjektov. Za celkovým poklesom stojí výrazný pokles početnosti živnostníkov, ktorý medziročne dosiahol 3,59 %, resp. 11 628. Napriek pandémii COVID-19 sa v roku 2020 zvýšil počet MSP – právnických osôb o 4,80 % na 258 174 podnikov, čo predstavuje historicky najvyšší počet aktívnych MSP v tejto právnej forme na Slovensku.

Tabuľka 2: Stav a medziročný vývoj MSP na Slovensku podľa právnych foriem, 2019-2020

Právne formy	Počet (abs.) 2020	Počet (abs.) 2019	Index 2020/2019	Rozdiel (abs.)	Podiel pr. formy
Fyzické osoby - živnostníci	312 266	323 894	96,41	-11 628	52,29 %
Fyzické osoby - slobodné povolania a samostatne hospodáriaci roľníci	26 731	25 124	106,40	1 607	4,48 %
Fyzické osoby celkom	**338 997**	**349 018**	**97,13**	**-10 021**	**56,77 %**
Právnické osoby - MSP	258 174	246 353	104,80	11 821	43,23 %
Spolu MSP	**597 171**	**595 371**	**100,30**	**1 800**	**100,00 %**

Zdroj: Slovak Business Agency na základe predbežných údajov z Registra organizácií Štatistického úradu SR

[1] Údaje o počte a štruktúre podnikateľských subjektov na Slovensku v roku 2020 predstavujú predbežné dáta organizačnej štatistiky spracované z Registra organizácií Štatistického úradu SR.

Najviac MSP sa koncentruje na území Bratislavského kraja. Ku koncu roka 2020 to bolo 22,67 % so všetkých aktívnych MSP na Slovensku. Medziročne sa počet aktívnych MSP v kraji zvýšil o 3,74 %. Najvýraznejší pokles počtu MSP bol zaznamenaný v Banskobystrickom kraji o 2,78 %.

Tabuľka 3: Stav a medziročný vývoj MSP v krajoch Slovenska podľa sídla, 2019-2020

Kraj	Počet (abs.) 2020	Počet (abs.) 2019	Index 2020/2019	Rozdiel (abs.)	Podiel kraja
Bratislavský	135377	130498	103,74	4879	22,67%
Trnavský	58822	58500	100,55	322	9,85%
Trenčiansky	55337	56185	98,49	-848	9,27%
Nitriansky	71429	71933	99,30	-504	11,96%
Žilinský	80795	81515	99,12	-720	13,53%
Banskobystrický	56753	58373	97,22	-1620	9,50%
Prešovský	77657	77942	99,63	-285	13,00%
Košický	61001	60425	100,95	576	10,21%
Spolu	**597171**	**595371**	**100,30**	**1800**	**100,00%**

Zdroj: Slovak Business Agency na základe predbežných údajov z Registra organizácií Štatistického úradu SR

2. Komparatívne hodnotenie podnikateľského prostredia

2.1. Hodnotenie Svetovej banky „Doing Business“

Hodnotenie *Doing Business (DB)*, ktoré Svetová banka každoročne vydáva, skúma regulácie podnikateľského prostredia ovplyvňujúce podnikanie v 190 krajinách, pričom Slovensko je zaradené do podskupiny 34 krajín s vysokým príjmom, tzv. high income[2]. Od roku 2016, kedy sa SR v celkovom poradí umiestnila na 29. mieste, SR každoročne v hodnotení Doing Business klesá. Slovensko dlhodobo stagnuje na úrovni mierne pod 76 bodov, kým iné krajiny svoje podnikateľské prostredie zlepšujú.

Svetová banka svoje hodnotenie za rok 2020, teda *Doing business 2021*, zatiaľ nevydala. Je to z dôvodu prebiehajúceho interného auditu a prehodnotenia metodiky.

V ostatnom hodnotení *Doing business 2020* Slovensko získalo v celkovom poradí 45. miesto. V porovnaní s krajinami V4 sa Slovensko umiestnilo lepšie ako Maďarsko (52.), avšak horšie ako Česká republika (41.) a Poľsko (40.).

[2] Krajiny OECD High income sú: Austrália, Rakúsko, Belgicko, Kanada, Čile, ČR, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko, Írsko, Island, Izrael, Taliansko, Japonsko, Kórea, Lotyšsko, Litva, Luxembourg, Netherlands, New Zealand, Norway, Poland, Portugal, Slovak Republic, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, United Kingdom, United States

2.2. Konkurencieschopnosť Slovenska v rámci V4

Stabilita podnikateľského prostredia je jedným z kľúčových faktorov rozhodovania sa investorov a neplatí to iba pre prichádzajúcich investorov, ale aj pre investorov, ktorí sú už etablovaní.

Nepredvídateľnosť podnikateľského prostredia (časté zmeny kľúčových zákonov) v SR je zo strany etablovaných investorov dlhodobo hodnotená ako jeden z **najzásadnejších problémov**, ktorý v porovnaní s krajinami V4 dlhodobo znižuje konkurencieschopnosť SR. Obzvlášť kritizované sú zmeny, ktoré majú za následok **rast nákladov v priebehu finančného roka**, čo spôsobuje značné ťažkosti pri finančnom plánovaní. Za problém investori považujú aj **nedostatočnú komunikáciu s odbornou a podnikateľskou verejnosťou** pred prijatím týchto zmien, čo často vedie k legislatívnym nepresnostiam, interpretačným sporom a chybám.

Ďalšou problematickou oblasťou je **vysoké nákladové zaťaženie. Zvýšenie minimálnej mzdy** na úroveň 580 eur v roku 2020 a následné zvýšenie na 623 eur v roku 2021 má negatívny vplyv na **cenu práce**. Pozitívnou zmenou je, že od 01. 01. 2021 sa mení mechanizmus pre určovanie výšky príplatkov. Príplatky sa oddelili od minimálnej mzdy, pričom boli stanovené pevnou sumou a nie percentuálnym výpočtom z minimálnej hodinovej mzdy. Porovnanie s krajinami V4 ukazuje, že všetky krajiny V4 v období 2018 až 2020 zvyšovali minimálnu mzdu a SR mala v roku 2020 po Poľsku (611 eur) druhú najvyššiu minimálnu mzdu (580 eur). Nasledovala Česká republika (575 eur) a Maďarsko (487 eur).

Výška dane z príjmu právnických osôb (DPPO) patrí z pohľadu strategických investícií ku kľúčovým rozhodovacím faktorom. Slovensko má však najvyššiu sadzbu DPPO z krajín V4 – SR: 21 %, Česká republika: 19 %, Maďarsko: 9 %, Poľsko: štandardná sadzba 19 %. Zmenou zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, schválenou 18. 09. 2019, **došlo k zníženiu sadzby dane z príjmov** pre právnické osoby z pôvodných 21 %, v niektorých prípadoch 25 % na 15 %. Zároveň sa zmena týka aj živnostníkov, ktorým sa zníži sadzba dane z príjmov z 19 % na 15 %. Podmienkou uplatnenia si nižšej sadzby dane v roku 2020 je výška ročného príjmu, ktorý nesmie presiahnuť hodnotu 100 000 eur. Novela zákona o dani z príjmov schválená 02. 12. 2020 upresnila, že ide len o zdaniteľné príjmy, pričom to platí aj spätne. Druhou zmenou bolo, že suma 100 000 eur sa pre rok 2021 nahradila sumou **49 790 eur.**

Dôležitou oblasťou, ktorú investori zvažujú je **regionálna investičná pomoc**. SR v tejto oblasti taktiež stráca konkurencieschopnosť, a to najmä voči Maďarsku, predovšetkým v hraničných oblastiach s Maďarskom, ktoré v boji o potenciálneho investora ponúka regionálnu pomoc vo výške až 50 %, kým SR v týchto oblastiach ponúka 35 %.

Z oblasti miestnych daní a poplatkov investori najčastejšie kritizujú **miestny poplatok za rozvoj**, ktorý zvyšuje náklady na realizáciu investícií väčšieho rozsahu. Investori kritizujú nielen jeho výšku (na alebo blízko maximálnej hranice), ale i jeho nízku adresnosť.

Náklady na podnikanie v SR zaťažuje tiež skutočnosť, že SR mala v roku 2020 v rámci V4 najvyššiu koncovú cenu elektriny pre podnikateľov (Eurostat, 1. polrok 2020, vrátane všetkých daní a poplatkov). S cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti podnikateľských subjektov na Slovensku sa vláda SR snaží vysoké náklady na energie eliminovať prijatými opatreniami (viď časť 3.2.1.1.).

Podľa podnikateľov náš **daňový systém neúmerne zaťažuje prácu a veľmi slabo majetok**. Absentuje väčší dôraz na motivačné nástroje a moderné dane ako digitálne, či environmentálne dane. Progresívny systém zdanenia oslabuje smerovanie hospodárstva k znalostnej ekonomike, **nepovzbudzuje podnikateľov k investovaniu do vyššej pridanej hodnoty, či realizovanie**

výskumných a inovačných aktivít, keďže náklady práce na kvalifikovanú a dobre ohodnotenú pracovnú silu sú pre zamestnávateľa/investora vysoké. Pre živnostníkov a firmy, ktoré realizujú výskum a vývoj bola zavedená podpora zo strany štátu vo forme superodpočtu. Ten od 01. 01. 2020 umožňuje odpočítať výdavky na výskum a vývoj až do výšky 200 % a tým znížiť ich daňovú povinnosť.

Vzhľadom na to, že aj uvedené položky robia zo SR menej konkurencieschopnú destináciu, sú potrebné rázne a inovatívne riešenia vo všetkých uvedených politikách. Príkladom je použitie **princípu jeden rok jedny pravidlá** zavedeného v Lex Korona a navrhovanie účinnosti noviel zákonov týkajúcich sa daní alebo odvodov vždy k 1. január, čo bolo zavedené novelou zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov. Ďalšími **príkladmi sú zníženie daňového a odvodového zaťaženia, zníženie administratívnej záťaže a plošné zníženie nákladov na elektrickú energiu**.
MH SR sa bude aj naďalej iniciatívne snažiť o zníženie administratívnej záťaže prostredníctvom opatrení v antibyrokratických balíčkoch a tiež robí kroky, ktoré znížia cenu elektrickej energie, akým je napr. opatrenie pre energeticky náročné podniky (bližšie v časti 3.3.1.1.).“

2.3. Globálny monitoring podnikania (GEM)

Globálny monitoring podnikania[3] predstavuje najväčšiu svetovú štúdiu o podnikaní. Do GEM bolo v ročníku 2019 – 2020 zapojených 50 krajín sveta, z toho 22 európskych, pričom SR je podľa úrovne HDP zaradená do skupiny 33 tzv. krajín s vysokým príjmom[4].

Podnikateľské prostredie na Slovensku bolo podľa GEM v roku 2019 v porovnaní s krajinami Európy a krajinami s vysokým príjmom **dlhodobo podpriemerné.**

SR napriek miernej prevahe nárastov nad poklesmi hodnotenia jednotlivých oblastí nedokázala zlepšiť podnikateľské prostredie. Kategórie, v ktorých SR v porovnaní s Európou a krajinami s vysokým príjmom v minulosti najvýraznejšie zaostávala, sú naďalej podpriemerné (Tabuľka 4).

Tabuľka 4: Medzinárodné porovnanie s krajinami Európy a krajinami s vysokým príjmom[5]

	SR 2019	Rozdiel 2019-2018	SR 2018	Rozdiel SR vs. Európa	Rozdiel SR vs. krajiny s vysokým príjmom
Dostupnosť financií pre podnikateľov	4,50	-0,29	4,79	-0,15	-0,31
Vládne politiky z hľadiska prioritizácie a podpory podnikania	2,88	+0,47	2,41	-1,26	-1,76
Vládne politiky z hľadiska admin. a daňovo-odvodového zaťaženia	2,93	+0,04	2,89	-1,12	-1,38

[3] Zdroj: GEM Slovensko 2019, Podnikanie na Slovensku: potenciálu chýba talent, A. Pilková, M. Holienka, Z. Kovačičová, J. Rehák, J. Mikuš. Fakulta managementu Univerzity Komenského v Bratislave. V dobe prípravy tejto správy k dispozícii správa GEM 2019, publikovaná v roku 2020.
[4] Krajiny s vysokým príjmom = high income countries
[5] Všetky hodnoty vzťahujúce sa k podnikateľskému prostrediu a jeho komponentom sú založené na hodnotiacej škále 1 až 9 (kde 1 bod predstavuje najnižšiu hodnotu a 9 bodov najvyššiu hodnotu zodpovedajúcu hypoteticky „optimálnemu“ stavu.

Vládne programy na podporu podnikania	3,66	+0,23	3,43	-0,97	-1,21
Vzdelávanie k podnikaniu (základné a stredné)	2,74	+0,06	2,68	-0,61	-0,75
Vzdelávanie k podnikaniu (odb., prof., VŠ)	4,44	+0,54	3,90	-0,27	-0,40
Transfer poznatkov vedy a výskumu	3,03	-0,25	3,28	-1,14	-1,32
Komerčná infraštruktúra a služby pre podnikanie	5,09	-0,23	5,32	-0,21	-0,07
Dynamika spotrebiteľských a B2B trhov	4,43	+0,14	4,29	-0,66	-0,77
Trhové obmedzenia pre nové a rastúce podnikanie	4,39	-0,18	4,57	-0,17	-0,21
Dostupnosť fyzickej infraštruktúry a služieb	7,27	+0,16	7,11	0,54	0,47
Kultúrne a spoločenské normy	3,52	+0,67	2,85	-1,14	-1,73

Zdroj: dáta GEM 2018- 2019, Podnikanie na Slovensku: aktivita, prostredie a vybrané druhy podnikania a vlastné spracovanie MH SR

Podľa expertov[6] sú oblasti obmedzujúce podnikateľskú aktivitu v SR administratívna náročnosť, byrokratické zaťaženie, regulácie súvisiace s podnikaním, problematika podnikateľskej legislatívy z hľadiska jej stability, predvídateľnosti, komplikovanosti a kvality. Problematická je i situácia v súdnictve a s ňou súvisiaca nízka vymožiteľnosť práva a vysoké daňové a odvodové zaťaženie podnikania. Napokon, do popredia v posledných rokoch čoraz viac vystupuje nedostatočné podnikateľské vzdelávanie a príprava v rámci vzdelávacieho systému. Naopak, z oblastí, ktoré podporujú podnikateľskú aktivitu v SR je pomerne dobrý prístup k financovaniu podnikania, pozitívny vplyv podporných aktivít a programov, ako aj iniciatív a priestorov na podporu podnikania, či zlepšená dostupnosť podnikateľského tréningu. Taktiež podnikanie podporuje aj dobrá dostupnosť fyzickej infraštruktúry a služieb, ktorá je porovnateľná s vyspelými ekonomikami.

GEM obsahuje tiež analýzu jednotlivých fáz podnikania a poukazuje na skutočnosť, že z hľadiska tzv. začiatočníckej podnikateľskej aktivity i etablovaného podnikania [7] SR zaznamenalo nárast. I keď sa tento trend môže javiť pozitívne, analýza motivácie ukazuje, že **vysoký podiel podnikateľov podniká z dôvodu zarobiť si na živobytie, čo indikuje menej sofistikované podnikanie.** Súčasne, s nárastom začiatočníckej podnikateľskej aktivity má Slovensko vysoký tzv. „index smrti“.[8]Prevažujúcimi dôvodmi, pre ktoré podnikatelia často prestávajú podnikať a podnikanie zanikne, sú negatívne príčiny, medzi ktoré možno zaradiť **nízku ziskovosť, nedostatok financií, bremeno daní alebo byrokracie, ale aj nedostatočné schopnosti rozlišovať podnikateľské príležitosti, teda chýbajúci podnikateľský talent.** Ide o faktor nedostatočnej prípravy na podnikanie. Toto zistenie je v súlade so zisteniami OECD, ktorá konštatuje nedostatočné vybavenie mladšej a staršej generácie zručnosťami potrebnými k podnikateľským príležitostiam[9].

[6] Expertný prieskum (National Expert Survey – GEM NES) zhromažďuje názory expertov príslušnej krajiny na určité oblasti podnikania

[7] Tzv TEA = Rodiaci sa podnikatelia (podnikatelia, ktorí podnikajú 0-3 mesiace) + Noví podnikatelia (podnikajú 3-42 mesiacov). Etablovaní podnikatelia podnikajú viac ako 42 mesiacov.

[8] Definícia index smrti = pomer rodiacich sa podnikateľov k novým podnikateľom. Tento index bol v roku 2019 2,2 čo je vyššie ako v Európe (1,5) a krajinách s vysokým príjmom (1,7).

[9] Stratégia zručností OECD pre SR, 2020

2.4. Postavenie SR v rebríčku European Innovation Scoreboard 2019[10]

SR patrí v rámci medzinárodného porovnania European Innovation Scoreboard dlhodobo medzi štáty, ktoré **v inovačnej výkonnosti zaostávajú za priemerom EÚ** a spolu s ďalšími 12 členskými štátmi patrí do kategórie miernych inovátorov. Sumárny inovačný index v roku 2019 dosiahol hodnotu 66,6 % priemeru EÚ, čím sa SR v medzinárodnom porovnaní umiestnila na 21. mieste v rámci 27 krajín EÚ. V dlhodobom vývoji index dosiahol najvyššiu relatívnu hodnotu k začiatku sledovaného obdobia v roku 2012, a to 72 %. Tento ukazovateľ od roku 2017 kontinuálne rástol.

Slovensku sa v rámci parciálnych ukazovateľov inovačnej výkonnosti **najviac darilo v rámci skupiny vplyvov na zamestnanosť** (zamestnanosť v odvetviach náročných na znalosti, rýchlo rastúcich podnikoch) **a vplyvov na predaj** (export mid-tech a high-tech produktov a služieb náročných na znalosti, predaj nových inovácií), v ktorých dosahuje úrovne nad priemerom EÚ. Naopak **rizikový kapitál, súkromné výdavky na výskum a vývoj, celoživotné vzdelávanie a podnikanie založené na príležitostiach sú dlhodobo najslabšie.**

V zmenách ekonomickej štruktúry Slovensko vykazuje najvyšší pozitívny rozdiel oproti EÚ v oblasti celkovej podnikateľskej činnosti, podielu zahraničnej kontroly na pridanej hodnote v podnikoch a priemernej ročnej zmeny HDP. Naopak, najväčší negatívny rozdiel vykazuje v indikátoroch TOP podnikov, ktoré investujú do výskumu a vývoja, HDP na obyvateľa a sofistikovanosti kupujúcich. Slovensko zaostávalo aj pri dosahovaní cieľov pre rok 2020 v oblasti podielu výdavkov na výskum a vývoj na HDP vo výške 1,20 % HDP. V roku 2019 tento ukazovateľ dosiahol na Slovensku 0,84 % HDP.

2.5. Hodnotenie podnikateľského prostredia prostredníctvom Superindexu

Superindex je projekt Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS), pomocou ktorého hodnotí kvalitu podnikateľského prostredia v SR v porovnaní s krajinami sveta. Kombinuje výsledky štyroch renomovaných svetových indexov a takto definuje virtuálny rebríček 100 krajín sveta[11]. Slovensko v tomto indexe dosiahlo hodnotu 82,1 a umiestnilo sa na 38. mieste v 100 miestnom rebríčku krajín. Oproti minulému roku si SR pohoršilo o dve miesta napriek tomu, že v dvoch rebríčkoch dostalo lepšie hodnotenie ako v predošlom roku. Hodnotenie sa zlepšilo v Indexe ekonomickej slobody (Heritage Foundation) a Doing business (World Bank). Na rovnakej pozícii sa umiestnilo v Indexe vnímania korupcie (Transparency International) a Rebríčku svetovej konkurencieschopnosti (World Economic Forum). Ukazuje to, že stav podnikateľského prostredia na Slovensku stagnuje, nehýbe sa, zatiaľ čo v iných krajinách dochádza k zlepšeniu. V dôsledku tejto stagnácie v aktivitách pre zlepšenie podnikateľského prostredia SR v celkových rebríčkoch klesá, je nižšie ako Česká republika a Poľsko ale vyššie ako Maďarsko.

[10] Zdroj: European Innovation Scoreboard - „európsky prehľad výsledkov inovácie“ poskytuje porovnávaciu analýzu inovačnej výkonnosti v krajinách EÚ, iných európskych krajinách a susedných krajinách. Posudzuje silné a slabé stránky národných inovačných systémov a pomáha krajinám identifikovať oblasti, ktoré je potrebné riešiť. Európska hodnotiaca tabuľka inovácií 2019 bola vydaná v súlade s metodikou bol European Innovation Scoreboard 2020 vypracovaný na základe dát roku 2019.

[11] Svetové ekonomické fórum (WEF), Svetová banka (WB), Heritage Foundation a Transparency International. IPP je publikovaný dva krát ročne.

Graf 1: Superindex – pozícia v rebríčku a porovnanie postavenia s priemerom Európy a sveta

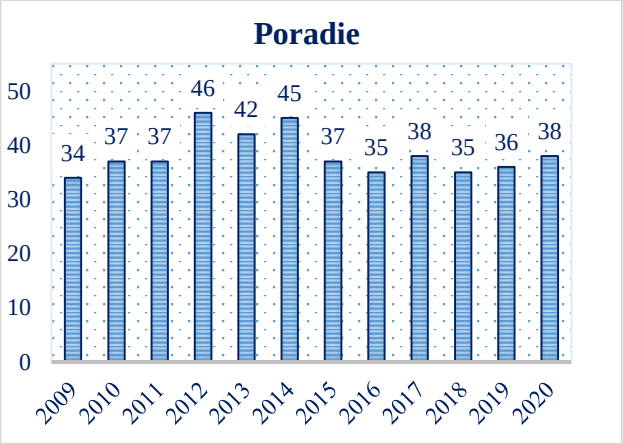

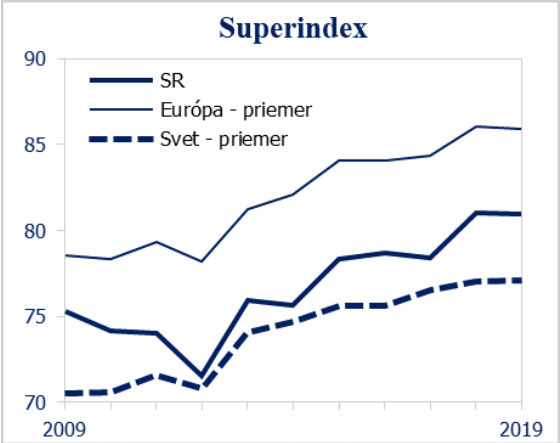

3. Rozvoj podnikateľského prostredia

3.1. Opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia

Pokračovanie v konvergenčnom procese slovenskej ekonomiky potrebuje nový impulz so zameraním sa na tvorbu priaznivého podnikateľského prostredia s nízkym administratívnym, finančným a regulačným zaťažením a s minimálnymi a predvídateľnými legislatívnymi zmenami. **Podnikateľské prostredie je komplexná a prierezová problematika.** MH SR si uvedomuje zložitosť regulačného prostredia (v SR je účinných viac ako 750 zákonov[12]), a preto aktívne a systematicky pristupuje k príprave legislatívy, iniciatívne komunikuje so širokým spektrom subjektov ovplyvňujúcich podnikateľské prostredie, je partnerom pre zamestnávateľov a podnikateľov v záujme zlepšovania podnikateľského prostredia.

MH SR má vplyv na celkovú kvalitu podnikateľského prostredia predovšetkým v sektore energetiky[13] a priemyslu, v oblasti poskytovania investičných stimulov a ochrany spotrebiteľa, **ale prevažná časť regulácií, ktoré vplývajú na podnikanie, je v gestorstve iných rezortov** (najmä MF SR – z hľadiska daní a účtovníctva; MPSVR SR – požiadavky na zamestnanosť, BOZP, odvody, nastavenie nelegálneho zamestnávania; MZ SR – nastavenie odvodov do zdravotných poisťovní a oblasť verejného zdravia; MV SR – verejné obstarávanie, cudzinecká agenda súvisiaca so zamestnávaním/tu hovoríme aj o MPSVR SR, MŠVVSR SR a MZVEZ SR; MDV SR – nastavenia cestných poplatkov, regulácii v železničnej doprave, stavebné konanie, MŠVVSR SR v oblasti odborného vzdelávania a vysokých škôl, MŽP SR v oblasti odpadov, ochrany ovzdušia a posudzovanie vplyvov na životné prostredie, MS SR v oblasti registra partnerov verejného sektora. Obchodného zákonníka, či Občianskeho zákonníka), atď. Podmienkou prijatia riešení na zlepšenie podnikateľského prostredia je potreba zladiť návrhy MH SR s predstavami, možnosťami a politikami vecne príslušných rezortov a toto je často neľahký a zdĺhavý proces. MH SR sa snaží realizovať tento zámer prostredníctvom balíčkov opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia.

Antibyrokratické balíčky (prvý v júni 2017 s 35 opatreniami, druhý v máji 2018 s 23 opatreniami a 5 analýzami a tretí vo februári 2019 s 37 opatreniami, spolu 94 opatrení) definovali **ročnú úsporu** takmer **95 mil. eur.** Z balíčkov I. až III. bolo ku koncu roka 2020 celkovo

[12] tomu ešte musíme pripočítať viac ako 5000 regulácií, ktoré do SR prichádzajú z úrovne EÚ.

[13] v sektore energetiky nezávislým orgánom štátnej správy pre oblasť regulácie sieťových odvetví s celoslovenskou pôsobnosťou je Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Predmetom regulácie sú ceny v sieťových odvetviach a podmienky ich uplatňovania, ako aj podmienky vykonávania regulovaných činností.

splnených 70 opatrení, sedem opatrení je v plnení a 17 opatrení je nesplnených. Komplexné informácie o splnených a nesplnených opatreniach z prvých troch tzv. antibyrokratických balíčkov sú uvedené v prílohe č. 1.

Dňa 21. 07. 2020 nadobudol účinnosť zákon č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Do znenia zákona bol premietnutý balík **115 opatrení** z dielne rezortu hospodárstva, nazývaný aj „**Lex Korona**“, ktorý **predstavuje najväčší balík na zlepšenie podnikateľského prostredia a zníženie administratívneho zaťaženia v modernej histórii Slovenska**. Väčšina opatrení bola priamo premietnutá do znenia konkrétnych zákonov. Niektoré opatrenia boli schválené uznesením vlády SR č. 400/2020 s konkrétnymi termínmi splnenia (t. j. zapracovania do znenia konkrétneho zákona) v priebehu mesiacov október až december 2020. Na opatreniach sa podieľalo a spolupracovalo 10 ministerstiev a niekoľko ústredných orgánov štátnej správy. Podnikatelia v dôsledku týchto zmien ušetria na nákladoch približne 100 miliónov eur ročne. Kompletný zoznam opatrení Lex Korona s aktuálnym vyhodnotením ich plnenia je uvedený v prílohe č. 2.

V priebehu roka 2020 MH SR vyzývalo verejnosť na predkladanie podnetov na zlepšenie podnikateľského prostredia. Koncom roka **MH SR predstavilo balík 469 návrhov opatrení na zlepšenie podnikania**. Približne 20 z predstavených opatrení sa už podarilo presadiť v rámci medzirezortného pripomienkového konania do legislatívy. **Návrhy vybralo ministerstvo z viac ako 2500 podnetov**, ktoré posielala verejnosť a samotní podnikatelia. Kým v predchádzajúcich obdobiach bolo prijatých necelých 100 opatrení za cca 3 roky, zámerom MH SR je predkladať balíky obsahujúce minimálne 100 opatrení na zníženie administratívnej záťaže podnikateľov každoročne. Ide o výrazne vyššiu ambíciu ministerstva oproti minulosti.

3.2. Plán obnovy a odolnosti SR

Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (ďalej len „Plán obnovy) je súčasťou spoločnej reakcie krajín EÚ na silný pokles ekonomiky v dôsledku pandémie nového koronavírusu. Slovenské hospodárstvo kleslo v roku 2020 o 5,2 %. Približne 50 tisíc ľudí na Slovensku prišlo o prácu. Plán obnovy je dôležitým dodatočným stimulom pre krízou zasiahnutú ekonomiku. Do roku 2026 sa má prostredníctvom plánu preinvestovať vyše 6 mld. eur.

Jedným z 18 komponentov Plánu obnovy je aj „Zlepšenie podnikateľského prostredia“, ktorý obsahuje 3 reformy. Prvou z nich sú **opatrenia na zníženie regulačného zaťaženia podnikania**, ktorá obsahuje nasledujúce investície: zavedenie pravidla „1in-2out“, pravidelné ex-post vyhodnotenie účelnosti a opodstatnenosti existujúcich regulácií, antibyrokratické balíčky a zavedenie ochrany pred neopodstatneným goldplatingom. Druhou reformou bude **nová legislatíva na zabezpečenie unifikácie a elektronizácie procesu insolvenčného konania** a s ňou súvisiaca investícia do digitalizácie procesov insolvenčných konaní. Treťou je reforma **verejného obstarávania.** Spolu by mali byť tieto reformy podporené z Plánu obnovy vo výške deväť miliónov eur.

3.3. Podpora podnikateľského prostredia

3.3.1. Podpora zo štátneho rozpočtu

3.3.1.1. Opatrenia na zníženie nákladov na elektrickú energiu

Vzhľadom na skutočnosť, že Slovensko má v rámci V4 najvyššiu koncovú cenu elektriny (EUROSTAT, 1. polrok 2020, vrátane všetkých daní a poplatkov) rezort ministerstva hospodárstva dlhodobo pracuje na krokoch, ktoré povedú v nasledujúcich rokoch k plošnému zníženiu cien elektriny. K zastabilizovaniu cien elektriny prispelo vyrovnanie historického dlhu za rok 2018 systému podpory obnoviteľných zdrojov energie (OZE) a kombinovanej výroby elektriny a tepla (KVET) koncom roku 2020.

V roku 2018 reformou tarify za prevádzkovanie systému (TPS), v rámci novely zákona o podpore obnoviteľných zdrojoch energie, MH SR **implementovalo model zníženia koncovej ceny elektriny** pre podniky, ktorých významnú časť nákladov tvoria náklady za elektrinu a tieto náklady výrazne ovplyvňujú ich konkurenciu na trhu. Štátna pomoc z prostriedkov štátneho rozpočtu sa poskytuje vo forme kompenzácií (vratky), t. j. vrátenia časti poplatkov súvisiacich s financovaním podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov v súlade s Usmernením o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020. Toto opatrenie pre energeticky náročné podniky z rôznych výrobných odvetví, ako je železiarstvo, oceliarstvo, metalurgia neželezných kovov, výroba cementu, chemický priemysel, výroba celulózy/papiera, drevársky priemysel, ale aj podniky zaoberajúce sa recykláciou materiálov a pod. znižuje náklady podnikov za platby elektriny a prispieva k zvyšovaniu konkurencieschopnosti podnikov zo Slovenska na európskom, ale aj svetovom trhu. V roku 2020 bola štátna pomoc pre zníženie koncovej ceny elektriny energeticky náročným podnikom poskytnutá 96 podnikateľským subjektom, ktoré splnili kritéria v zmysle platnej legislatívy.

3.3.1.2. Podpora spolupráce podnikateľských subjektov s výskumno-vývojovými organizáciami prostredníctvom Inovačných vouchrov

MH SR vyplatilo v minulom roku 300 000 eur na **podporu inovačných projektov**, ktoré vznikli v spolupráci MSP a vedecko výskumných pracovísk. Išlo o podporu cez tzv. inovačné vouchere a podporu 10 000 eur získalo 30 projektov. Tento spôsob podpory v roku 2021 nebude pokračovať priamo na MH SR. Rezort podporu inovačným projektom považuje za veľmi dôležitú, keďže zvyšujú konkurenciu podnikov. Projekt bude preto pokračovať v spolupráci so SIEA, pričom cieľom je rozšíriť okruh podporovaných oblastí a aj navýšiť podporu. Znížiť by sa mala aj administratívna náročnosť pri podávaní žiadostí tak, aby bol celý proces čo najviac efektívny a rýchly.

3.3.1.3. Podpora MSP prostredníctvom Slovak Business Agency

Slovak Business Agency[14] vznikla v roku 1993 spoločnou iniciatívou EÚ a vlády SR, pričom jej zakladajúcimi členmi boli MH SR, Združenie podnikateľov Slovenska a Slovenský živnostenský zväz. SBA, ako najstaršia špecializovaná inštitúcia z hľadiska podpory MSP, poskytovala aj v roku 2020 komplexnú podporu podnikania na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, čo výrazne pomohlo k posilneniu konkurencieschopnosti slovenských podnikateľov.

[14] Slovak Business Agency pôsobila do 28. februára 2014 pod názvom NARMSP.

V roku 2020 bola realizovaná podpora v plnej výške alokácie v sume 937 000 eur. Z poskytnutých finančných prostriedkov boli v sledovanom období na základe uzatvorených zmlúv poskytnuté príspevky na organizovanie aktivít pre širokú verejnosť. Boli podporené nasledujúce podujatia: Slovak University Startup Cup 2020, Mladý inovatívny podnikateľ 2020, XX. Snem Cechu podlahárov, Máš nápad? Prezentuj svoj startup, Venture Capital & Private Equity Konferencia Bratislava, Rodinné podnikanie v kontexte udržateľného rozvoja, 1. ročník medzinárodného kongresu rodinných firiem, Ľudové umelecké remeslá 2020, Projekt Global Entrepreneurship Monitor (GEM), Via Bona Slovakia, Startup Weekend Banská Bystrica 2020, 1. Tatranský hackathon, BiznisInfo, Podnikateľka Slovenska.

Podpora vo výške 240 810,03 eur bola smerovaná podnikateľom a širokej verejnosti (potenciálni podnikatelia) **na podporu startupov** počas prípravnej a počiatočnej fázy podnikania a to formou preplatenia nákladov spojených s účasťou startupov na domácich a medzinárodných udalostiach, zameraných na inovácie, technológie a startupy, ale aj na konzultácie a odborné poradenstvo a na stáže vo svetových vedecko-technologických centrách.

Na podporu internetovej ekonomiky bola na rok 2020 rozpočtovaná suma 10 000 eur. V rámci podpory Internetovej ekonomiky boli podporené dva projekty, a to konkrétne „**Mapa relevantných hráčov IT –sektora na východnom Slovensku**“, ktorá združuje organizácie a spoločnosti z IT sektora na jednom mieste, a tak uľahčuje prístup budúcim podnikateľom k relevantným informáciám. Druhý projekt sa zameriava na **šírenie informácií vo vzťahu k bezpečnosti na internete**.

Podpora zameraná na monitoring a výskum MSP s rozpočtovanou sumou 320 000 eur na rok 2020 smerovala do financovania **vypracovania materiálov, správ, štúdií a analýz**, ktoré tvoria základnú bázu údajov pre tvorbu materiálov o stave podnikateľského prostredia a realizovaných podporných programov pre MSP, pre potreby MH SR, vlády SR a štruktúr Európskej komisie.

3.3.2. Podpora z európskych a investičných štrukturálnych fondov

MH SR ako sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Integrovaná infraštruktúra (OP II) v programovom období 2014 – 2020 realizuje časť podpory výskumu, vývoja a inovácií v rámci prioritných osí 9 a 10 OP II, ako aj podporu konkurencieschopnosti a rastu MSP v rámci prioritných osí 11 a 12 OP II prostredníctvom grantov, finančných nástrojov a nefinančnej podpory.

3.3.2.1. Finančná podpora prostredníctvom dopytovo-orientovaných výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok

V roku 2020 mali podnikateľské subjekty možnosť zapojiť sa do **10 otvorených výziev** na predkladanie ŽoNFP, z ktorých 3 boli vyhlásené ešte v roku 2018 a 7 výziev bolo vyhlásených v roku 2020, vrátane pilotných výziev v rámci Iniciatív EK zameraných na podporu transformácie uhoľného regiónu hornej Nitry a dobiehajúcich regiónov (Prešovský samosprávny kraj a Banskobystrický samosprávny kraj). Zároveň v roku 2020 pokračovala implementácia projektov predložených v rámci výziev na predkladanie ŽoNFP, ktoré boli vyhlasované v predchádzajúcich rokoch a došlo tiež k zazmluvneniu žiadostí o NFP schválených v rámci predchádzajúcich výziev.

Celkovo bolo v roku 2020 **zazmluvnených 164 projektov** v celkovej sume poskytnutého nenávratného finančného príspevku vo výške **viac ako 106 mil. eur**, z toho viac ako 102 mil. eur zo zdroja ERDF. Išlo o projekty predložené v rámci výziev zameraných na podporu inovácií

prostredníctvom výskumu a vývoja napríklad v rámci domén Dopravné prostriedky pre 21. storočie, Priemysel pre 21. storočie, Zdravé potraviny a životné prostredie, Zdravie obyvateľstva a zdravotnícke technológie, Digitálne Slovensko a kreatívny priemysel, ďalej na podporu MSP v najmenej rozvinutých okresoch a inteligentných inovácií v priemysle.

3.3.2.2. Návratná forma pomoci prostredníctvom finančných nástrojov

Osobitnou formou poskytovania pomoci z prostriedkov EÚ sú finančné nástroje (FN), ktoré predstavujú **návratnú formu pomoci za zvýhodnených podmienok** oproti štandardným trhovým podmienkam (napr. zvýhodnené úvery, záruky, rizikový kapitál a iné kapitálové financovanie). V roku 2020 boli prostredníctvom finančných sprostredkovateľov poskytované nasledovné produkty:

- Podpora začínajúcich podnikov formou kapitálového a kvázi kapitálového investovania, pričom cieľom realizácie tohto nástroja je podpora počiatočnej etapy životného cyklu podnikov, ktoré preukážu potenciál priniesť na slovenský trh nové a inovované produkty a služby.
- Program pre úvery MSP prostredníctvom záruky FLPG. Cieľovou skupinou sú MSP v rámci Bratislavského aj mimo Bratislavského kraja, v maximálnej výške poskytnutého úveru do 1 mil. eur, s dobou splatnosti 12 mesiacov až 10 rokov.
- EÚver – ROZVOJ. Cieľovou skupinou sú MSP mimo Bratislavského kraja, v maximálnej výške poskytnutého úveru do 1 mil. eur, s dobou splatnosti úveru 12 mesiacov až 10 rokov.

Slovak Investment Holding, a. s. (SIH), ako správca fondu a prijímateľ, zároveň realizuje priame investície formou kapitálového a kvázi kapitálového investovania a dlhového financovania.

V roku 2020 došlo k výraznému navýšeniu finančných nástrojov OP II v celkovej sume viac ako 437 mil. EUR, ktoré boli alokované na pomoc MSP čeliacim dôsledkom pandémie COVID-19 prostredníctvom špecificky vytvorených záručných programov, tzv. SIH antikorona záruka (SIHAZ1 a SIHAZ2a).

3.3.2.3. Nefinančná pomoc vo forme poradenských a vzdelávacích aktivít národných projektov

Z prostriedkov OP II bola podnikateľským subjektom aj v roku 2020 poskytovaná aj nefinančná podpora vo forme poradenských a vzdelávacích aktivít realizovaných prostredníctvom viacerých národných projektov:

Národný projekt NPC regióny a Národný projekt NPC Bratislava - v rámci projektu prijímateľa Slovak Business Agency sa Realizovanie je pre podnikateľov v zmysle konceptu „one-stop-shop“ k dispozícií široké portfólio informácií a doplnkových služieb pre začínajúcich aj etablovaných podnikateľov v rôznych štádiách životného cyklu, ako aj záujemcov o podnikanie. Bližšie informácie na www.npc.sk/sk/.

Národný projekt Podpora internacionalizácie MSP - SARIO v spolupráci so Slovak Business Agency prostredníctvom tohto projektu poskytuje podporu MSP v mimobratislavských regiónoch pri ich integrácii na globálnom trhu. Bližšie informácie na www.sario.sk/sk/np.

Národný projekt Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu - cieľom projektu, ktorý realizuje Slovenská inovačná a energetická agentúra, je napomáhať rozvoju inovačných procesov prostredníctvom vzájomnej spolupráce MSP s aktérmi kreatívneho priemyslu a vytvoriť lepšie podmienky pre tvorbu inovatívnych riešení subjektov pôsobiacich v kreatívnom priemysle (architektúra, dizajn, reklama&marketing a IKT/programovanie). Projekt zahŕňa aj schému na poskytovanie kreatívnych voucherov. Bližšie informácie na www.vytvor.me.

Národný projekt Zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky - projekt realizuje Slovenská inovačná a energetická agentúra. Cieľom je zvyšovanie povedomia o význame inovácií medzi podnikateľmi a širokou verejnosťou, poskytovanie adresných a komplexných poradenských služieb v oblasti inovácií, osobitne so zameraním na MSP a klastrové organizácie. Bližšie informácie na www.inovujme.sk.

3.3.3. Poskytnutá investičná pomoc

Za rok 2020 bola celkovo schválená **investičná pomoc** v 12 prípadoch, pričom by mala napomôcť vytvoreniu 1065 nových pracovných miest a priniesť investície vo výške viac ako 123 mil. eur. Celková schválená pomoc bola **vo výške 27 968 719 eur** (vo väčšine prípadoch vo forme daňovej úľavy). Okrem priemyselnej výroby boli podporené aj 2 technologické centrá a centrum podnikových služieb. Zároveň, bola vzhľadom na aktuálnu situáciu spôsobenú pandémiou ochorenia COVID-19 v roku 2020 pripravená a **schválená novela zákona** č. 57/2018 Z. z. **o regionálnej investičnej pomoci** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá zmierňuje niektoré relevantné podmienky a povinnosti súvisiace s investičnou pomocou z dôvodu pandémie.

3.4. Informácia o Agende lepšej regulácie

Lepšia regulácia je súhrn ex ante a ex post nástrojov a procesov na zlepšenie tvorby politík a právnych predpisov, t. j. regulácií. Táto agenda sa nezaoberá konkrétnymi sektorovými politikami, ale skôr **stanovuje centrálne štandardy, pravidlá a ciele**, vďaka ktorým sa legislatíva či regulácie pripravujú, posudzujú, schvaľujú, implementujú, vyhodnocujú a upravujú, čím sa tvorba regulácií stáva transparentnejšou. Dlhodobou kontinuálnou prioritou vlády SR je uľahčovanie podnikania odbúravaním neopodstatnených regulačných bariér a byrokracie, ktoré spôsobujú dodatočné finančné náklady či časové zaťaženie. Táto snaha je súčasťou agendy lepšej regulácie, ktorá je zameraná predovšetkým na podnikateľské prostredie a zároveň prostredníctvom optimalizácie regulačného prostredia aj na všetkých občanov SR. Agenda lepšej regulácie vo svojej komplexnosti zasahuje do kompetencií všetkých rezortov a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. MH SR pôsobí ako **národný koordinátor agendy lepšej regulácie** od roku 2007.

Nosnými dokumentmi agendy lepšej regulácie sú:
- *RIA 2020 – Stratégia lepšej regulácie* (ďalej len „RIA 2020“) a jej akčný plán. Ide o koncepčný dokument schválený vládou SR uznesením č. 32/2018, ktorý je strategickým dokumentom pre:

- národný projekt *Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR* (ďalej len NP) z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa[15]. Hlavné aktivity národného projektu napĺňajú väčšinu úloh akčného plánu RIA 2020.

- *Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej len JM)*, podľa ktorej predkladatelia regulácie postupujú pri identifikáciu vplyvov na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, na životné prostredie, pri identifikácii sociálnych vplyvov, vplyvov na informatizáciu spoločnosti a vplyvov na služby pre občana. Samostatnou časťou, ktorá v súčasnosti nie je zadefinovaná v JM sú vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

[15] NP *Zlepšovanie podnikateľského prostredia v SR a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR* z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa sa začal realizovať od účinnosti Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku od 25. augusta 2018. Má širší kontext a je zameraný na reformu agendy lepšej regulácie.

Vláda SR sa vo svojom programovom vyhlásení schválenom uznesením vlády SR č. 239/2020 zaviazala zaviesť povinnosť predkladateľov nových regulácií nezvyšovať a následne znižovať regulačné zaťaženie v ich kompetencii, ide o iniciatívu zaviesť princíp „**1 in – 1 out“** s účinnosťou od roku 2021 a následne princíp „**1 in - 2 out**“ s účinnosťou od roku 2022. Ďalšie aktivity MH SR v oblasti lepšej regulácie sa v roku 2020 realizovali v nadväznosti na programové vyhlásenie vlády SR. V rámci týchto aktivít MH SR pracovalo najmä na zavedení uvedených princípov do ustanovení JM a najmä analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie, ktorej zmena bola pre uvedené princípy nevyhnutná. Zároveň, MH SR v spolupráci s členmi Stálej pracovnej komisie Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov pri MH SR (ďalej len „Komisia RIA“) pracovalo na odstránení niektorých nedostatkov ustanovení JM vyplývajúcich z aplikačnej praxe v rámci tzv. 1. fázy novely JM.

Plnenie úloh akčného plánu RIA 2020

Úlohy akčného plánu RIA 2020 (ďalej AP RIA) mali stanovený termín plnenia do konca roka 2020, niektoré do konca roka 2021. Je nutné konštatovať, že do konca roka 2020 sa nepodarilo naplniť väčšinu úloh AP RIA. V neposlednom rade do plnenia úloh v roku 2020 zasiahla pandemická situácia súvisiaca s COVID-19, ktorá negatívne ovplyvnila harmonogram plnenia úloh akčného plánu a väčšiny aktivít NP.

V roku 2020 sa MH SR spolu s ústrednými orgánmi štátnej správy podieľalo na plnení **štyroch strategických cieľov RIA 2020**:

1. Zvýšenie povedomia verejnosti o lepšej regulácii
2. Zvýšenie kvality procesu ex ante posudzovania vplyvov
3. Zavedenie systematického ex post hodnotenia regulácií
5. Strategický cieľ: Vytvoriť podmienky pre zapojenie ďalších subjektov do aktivít lepšej regulácie

Bližšie informácie k jednotlivým úlohám AP RIA 2020 sú uvedené v prílohe č. 3.

OECD: Hodnotenie regulačnej politiky v Slovenskej republike (2020)

V roku 2020 bola skompletizovaná a oficiálne v SR prezentovaná analýza OECD **Hodnotenie regulačnej politiky**[16] (Regulatory Policy Review), na ktorej sa v rámci hlavnej aktivity č. 4 NP podieľalo MH SR spolu s ďalšími rezortmi a ústrednými orgánmi štátnej správy a ďalšími aktérmi od roku 2019. **Cieľom tejto analýzy bolo komplexné zhodnotenie regulačnej politiky v SR** z koncepčného hľadiska a príprava návrhov na jej zlepšenie. OECD v úvode analýzy konštatovalo, že AP RIA 2020 je veľmi ambiciózny projekt, ktorý sa snaží vyriešiť v krátkom čase mnoho úloh na zlepšenie procesov a nástrojov lepšej regulácie. Ide o reformu, ktorá v iných krajinách prebehla v podstatne dlhšom časovom období, ako sú naplánované úlohy v AP RIA. Z tohto dôvodu jedným z odporúčaní OECD je stanovenie priorít a v rámci nich riešiť najurgentnejšie oblasti reformy.

OECD v 9 kapitolách analýzy vydala pre SR celkovo **38 odporúčaní na zlepšenie v jednotlivých oblastiach lepšej regulácie**, z ktorých väčšina je adresovaná vláde SR a niektoré i

[16] OECD (2020): Hodnotenie regulačnej politiky Slovenskej republiky https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/lepsia-regulacia/narodny-projekt-zlepsovanie-podnikatelskeho-prostredia-na-slovensku-a-hodnotenie-politik-v-kompetencii-ministerstva-hospodarstva-sr/oecd-regulatory-performance-review/analyza-oecd-regulatory-policy-review-2020

iným, napr. inšpekčným autoritám. Výstupy budú využité pri tvorbe a aktualizácii metodík a nástrojov lepšej regulácie a ďalej tlmočené všetkým aktérom v oblasti regulačnej politiky na národnej a regionálnej úrovni.

3.5. Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov pri MH SR

Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov (komisia RIA) zastáva funkciu **národného koordinátora posudzovania vplyvov v SR**.

Zameriava sa na posudzovanie kvality doložky vybraných vplyvov a príslušných analýz vybraných vplyvov prostredníctvom predbežného pripomienkového konania (PPK) a záverečného posúdenia vybraných vplyvov. Nezaoberá sa vecnou stránkou a obsahom predkladaných dokumentov.

Stanoviská komisie RIA sa najčastejšie týkajú nesprávneho, resp. nedostatočného vyplnenia doložky vybraných vplyvov a jednotlivých analýz vybraných vplyvov a vyčíslenia nákladov, ktoré navrhovaný predpis prináša. Cieľom pripomienok komisie k dôslednejšej kvantifikácii predkladanej regulácie je zlepšenie výpovednej hodnoty analýz. Zvýšením nárokov na kvalitu vyčíslovania vplyvov podnecuje komisia RIA k aktivite v oblasti konzultácií s dotknutými podnikateľskými subjektami a tým aj k získavaniu chýbajúcich dát pre reálnejšie a detailnejšie posúdenie vplyvov predkladaného materiálu a opatrnejšiemu prijímaniu daných zmien, čo by sa mohlo prejaviť v znižovaní celkovej regulačnej záťaže podnikateľov.

Komisia RIA **sa vyjadruje aj k nedodržiavaniu procesu posudzovania vybraných vplyvov**, čo sa v roku 2020 stalo celkovo desaťkrát. Najčastejším príkladom je predloženie regulácie do PPK a zároveň aj do medzirezortného pripomienkového konania (MPK), kedy komisia RIA proces PPK zastaví a uplatňuje si pripomienky v rámci MPK, zásadne s požiadavkou o predloženie na záverečné posúdenie.

Komisia RIA **prijala v roku 2020 celkovo 191 materiálov na posúdenie**, pričom 161 z nich v rámci PPK. Z predmetných 161 materiálov zaslaných na PPK komisia RIA vydala 27 súhlasných stanovísk, 35 súhlasných stanovísk s pripomienkou a 99 nesúhlasných stanovísk; ôsmym materiálom bola udelená výnimka a pri 10 materiáloch bol proces ukončený z dôvodu porušenia procesu. Ďalších 30 materiálov bolo počas roka 2020 zaslaných na **záverečné posúdenie**. Komisia RIA k nim vydala 4 súhlasné stanoviská, 6 súhlasných stanovísk s pripomienkou a 20 nesúhlasných stanovísk.

4. Pomoc podnikateľom na zmiernenie ekonomických dosahov pandémie COVID-19

Rok 2020 bol pre podnikateľské prostredie mimoriadne nepriaznivý z dôvodu pandémie COVID-19. Za účelom zmiernenia ekonomických dosahov pandémie **štát poskytol podnikateľom viacero druhov pomoci,** ako napr. rôzne finančné príspevky od štátu, zmeny v daniach, clách a lehotách, dočasná ochrana podnikateľov, zmeny v termínoch platenia odvodov, dotácie na nájomné, úverové programy a záruky, banková oblasť a rozpočtové pravidlá.

Ako prvý bol prijatý projekt „**Prvá pomoc**“ v gescii MPSVR SR, ktorým vláda SR zaviedla priame formy pomoci v podobe príspevkov. Najskôr boli schválené nové typy sociálnych dávok v podobe pandemického nemocenského a ošetrovného, následne vláda SR predstavila aj

opatrenia priamej pomoci na udržanie pracovných miest u zamestnávateľov či kompenzácie tržieb podnikateľom a samostatne zárobkovo činným osobám.

Koncom júla 2020 nadobudol účinnosť *zákon č.* 198/2020 *Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré* zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 tzv. **Lex Korona**, ktorý obsahoval balík 115-tich opatrení, ktoré sa napr. týkali platenia daní alebo komunikácie s FS pracovného práva, cestovného ruchu, atď.

Pandémia COVID-19 a spolu s ňou prijaté opatrenia, akými boli zatvorenie podnikov, obchodov a služieb, zákaz vychádzania a ďalšie, výrazne až existenčne zasiahli podnikateľov. V záujme minimalizácie negatívnych dôsledkov pandémie parlament schválil novelu **zákona o mimoriadnych opatreniach v justícii** v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 o dočasnej ochrane podnikateľov. Podnikatelia, ktorí splnia podmienky a požiadajú o pomoc sa vyhnú konkurzu, exekúciám, výkonu záložného práva a zákazu vypovedať nájom pre neplatenie nájomného z dôvodu pandémie COVID-19.

V gescii MH SR bola prijatá forma pomoci „**Dotácia na nájomné**“, ktorej cieľovou skupinou je nájomca. Dotácia je poskytovaná vždy za dni obdobia sťaženého užívania, ktoré vychádza z opatrení zo strany štátu.

Podnikatelia pôsobiaci v doprave mohli požiadať aj o dotáciu na **kompenzáciu ekonomickej straty prevádzkovateľov osobitnej pravidelnej dopravy a príležitostnej dopravy** vyvolanej šírením ochorenia COVID-19. Je zameraná na náhradu poklesu tržieb, o ktoré prišiel podnik v období, v ktorom mal významne sťažené podmienky vykonávať svoju podnikateľskú činnosť.

Podnikatelia tiež mohli požiadať o zvýhodnené úvery zo Slovenskej záručnej a rozvojovej banky (SZRB). Finančná pomoc bola poskytovaná vo forme **záruky za úver a úhrady úrokov z úveru**. Svoj špeciálny projekt na pomoc podnikateľom spustila aj Eximbanka.

Slovak Investment Holding pripravil v priebehu roka 2020 **špecifické záručné programy, tzv. „SIH antikorona záruka (SIHAZ1 a SIHAZ2)“, ktoré umožňujú poskytovanie** zvýhodnených preklenovacích úverov pre MSP **čeliacich dôsledkom pandémie, a** ktoré za predpokladu udržania zamestnanosti môžu byť kombinované aj s úrokovou dotáciou na zníženie úrokových sadzieb. **Finančné nástroje sú podporované zo zdrojov EŠIF (OP II) a zo štátneho rozpočtu.** Komplexnejší prehľad jednotlivých druhov pomoci podnikateľom na zmiernenie ekonomických dosahov pandémie COVID-19 je uvedený v prílohe č. 5.

5. Zámery MH SR v najbližších rokoch

Z programového vyhlásenia vlády SR (ďalej len „PVV SR“) vyplýva MH SR viacero odvážnych cieľov a úloh. MH SR má ambíciu ich všetky splniť. K **zlepšeniu podnikateľského prostredia** na Slovensku by mali prispieť najme nasledujúce činnosti:

1. Realizovať **opatrenia na opätovné naštartovanie konvergencie**.
2. Participovať a aktívne predkladať **návrhy na vylepšenie legislatívy ovplyvňujúcej podnikateľské prostredie** (daňovo-odvodový systém, pracovné právo, a pod.).
3. **Navrhnúť cestovnú mapu ako dosiahnuť zlepšenie SR v rebríčkoch** a určiť prioritné oblasti. Doplniť indexy ekonomickej slobody medzi sledované rebríčky. Dosiahnuť zlepšenie skóre Slovenska v najpopulárnejších rebríčkoch.
4. Podporovať **zapájanie slovenských firiem do subdodávateľských reťazcov**.
5. Participovať na príprave legislatívneho návrhu na **zavedenie univerzálnej voľnej živnosti**.
6. Navrhnúť **zjednodušené formy pre podnikanie žiakov a študentov**, ktoré by bolo možné využiť pri podpore podnikateľského vzdelávania a praxe v rámci eurofondov.

7. Realizovať **opatrenia na podporu rodinného podnikania** a prijať potrebné kroky s cieľom vytvoriť pozitívne podnikateľské prostredie pre rodinné podnikanie, najmä pre tzv. generačnú výmenu, či zamestnávanie členov rodiny.
8. Participovať na príprave **Stratégie inteligentnej špecializácie** (RIS3) pre programové obdobie 2021 – 2027, ktorá prinesie nielen detailné zmapovanie relevantných aspektov rozvoja ekonomiky, ale určí aj hlavné oblasti konkurenčnej výhody a nástroje podpory.
9. Uskutočniť **audit poplatkového zaťaženia podnikania**.
10. Uskutočniť **audit hlásení a výkazov** v zmysle PVV SR. Osobitne prehodnotiť požadované údaje a systém zberu štatistických údajov o podnikaní.
11. Vypracovať **návrh zákona o ochrane spotrebiteľa**, ktorý má za cieľ sprehľadniť a modernizovať legislatívu, odstrániť duplicity a nejasnosti, keďže nový zákon by mal pohltiť ustanovenia z troch súčasných predpisov a transponovať niekoľko spotrebiteľských smerníc a nariadení.
12. Vypracovať **návrh zákona o všeobecnej bezpečnosti výrobkov**, ktorý má za cieľ sprehľadniť a modernizovať legislatívu, odstrániť duplicity a nejasnosti, keďže nový zákon by mal pohltiť ustanovenia z dvoch súčasných predpisov.
13. Vypracovať **analýzu vhodnosti a primeranosti zákona o reklame**, a to najmä vzhľadom na reklamu zameranú na skupiny ako sú deti, mladiství a seniori. Navrhnúť konkrétne riešenia v zmysle PVV SR.
14. Vypracovať **návrh zmeny zákona o zájazdoch**; keďže ide o rozsiahly predpis cieľom je vykonať podrobné a komplexné konzultácie so všetkými dotknutými subjektmi a prípadnú revíziu uvedeného zákona.

V oblasti **politiky lepšej regulácie** s cieľom odbúrať významnú časť byrokracie zbytočne brzdiacej podnikanie má MH SR ambíciu realizovať najme nasledujúce kroky:

1. Pripravovať tematické **balíčky na znižovanie regulačného zaťaženia** po jednotlivých oblastiach (rezortoch).
2. Presadzovať zavádzanie a monitorovať **implementáciu 12 odporúčaní OECD pre lepšie vládnutie** z roku 2012 a odporúčania OECD pre SR.
3. Vypracovať **metodiku pre posudzovanie vplyvov poslaneckých návrhov** regulácií v súlade s RIA 2020 a pripraviť návrh odporúčaní na zmenu súčasných postupov.
4. **Preskúmať možnosť zavedenia záväzných stanovísk v rezorte hospodárstva** a zanalyzovať, v ktorých oblastiach iných ministerstiev pociťujú podnikatelia najväčšiu potrebu záväzných stanovísk.
5. **Zaviesť princípy „1 in – 1 out“ a „1 in – 2 out**“ v súlade s PVV SR, vrátane evidencie kvantifikácie nákladov a prínosov pre podnikateľské prostredie v predkladaných materiáloch podľa rezortov.
6. **Zaviesť** systematické **ex post hodnotenie existujúcich regulácií** v nadväznosti na vypracovanú metodiku a realizáciu pilotných projektov ex post hodnotenia v súlade s RIA 2020.
7. **Aktualizácia Jednotnej metodiky** na posudzovanie vybraných vplyvov.

S cieľom **zvýšiť konkurencieschopnosť** sa MH SR zameria prioritne na tieto úlohy:

1. Navrhnúť **systém aktívnej starostlivosti o existujúcich investorov, aktívneho vyhľadávania a získavania nových investorov** vo vybraných teritóriách (tzv. investičnú diplomaciu) a rozvinutie propagácie SR ako investičnej destinácie.
2. Navrhnúť **opatrenia na získanie investícií s vyššou pridanou hodnotou**.

3. **Rozpracovať implementáciu Európskej zelenej dohody (Green Deal)** v podmienkach MH SR.
4. **Vytvoriť efektívny a systémový nástroj na** pomoc podnikom, predovšetkým MSP **pri zvyšovaní ich inovačnej úrovne** zavádzaním nových technológií, obchodných modelov, výskumných aktivít s cieľom prechodu na produkciu s pridanou hodnotou. Vytvoriť schému na podporu činnosti a rozvoja centier digitálnych inovácií (DIH).
5. Zintenzívniť spoluprácu s MŠVVŠ SR a účasť MH SR v orgánoch a komisiách zodpovedných **za koordináciu a prepojenie trhu práce a vzdelávacieho systému a rozvoja podnikateľských zručností a kompetencií pre 21. storočie**, t. j. digitálnych a podnikateľských zručností a kompetencií, kritického myslenia, efektívneho riešenia problémov atď.
6. **Zabezpečiť školenie inovačných diplomatov** v oblasti podpory inovačnej spolupráce v priemysle.

V **oblasti energetiky** sa MH SR sústredí na nasledujúce činnosti:

1. MH SR v rámci transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou zmení zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov a upraví podmienky podnikania a regulačný rámec **s cieľom zvýšenia transparentnosti regulácie**, ako aj odstránenia regulačných bariér dodávky elektriny a plynu.
2. MH SR v rámci transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov novelizuje zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov **s cieľom zabezpečiť rozvoj obnoviteľných zdrojov energie** tak, aby nemali nepriaznivý vplyv na koncovú cenu elektriny.
3. MH SR v rámci transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov zmení zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike s **cieľom upraviť podmienky pre zásobovanie teplom a prevádzku teplárenskej infraštruktúry**.
4. MH SR v spolupráci s Národným jadrovým fondom SR vypracuje a predloží na rokovanie vlády SR **aktualizáciu Vnútroštátneho programu a Vnútroštátnej politiky pre nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom.**
5. MH SR **vypracuje návrh spôsobu reštrukturalizácie tarify za prevádzkovanie systému** (TPS) s cieľom vytvoriť podmienky pre jej viaczdrojové financovanie, ktoré by umožňovalo zníženie cien elektriny pre koncového spotrebiteľa.
6. MH SR sa na všetkých relevantných fórach, vrátane regionálneho zoskupenia V4 a pracovných útvarov pre energetiku v Európskych inštitúciách **zasadí o predĺženie lehôt transpozície smerníc balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov“** (tzv. Zimný energetický balíček), termínov pre dosiahnutie požadovaného podielu obnoviteľných zdrojov energie, ako aj ďalších iniciatív Európskej únie.
7. MH SR v rámci transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 o energetickej efektívnosti zmení zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti, v ktorom **upraví aj motiváciu pre úspory energie s cieľom zvyšovania energetickej efektívnosti.**
8. MH SR bude **podporovať slovenské spoločnosti v procese prípravy inovatívnych infraštruktúrnych projektov v oblasti energetiky** za účelom uchádzania sa o zaradenie na zoznam projektov spoločného záujmu (PCI) EÚ a pri podávaní žiadosti o finančnú podporu z nástroja EÚ CEF Energetika. (napr. projekt inteligentnej siete Danube InGrid,

ACON prípadne ďalšie). MH SR sa tiež bude aktívne podieľať na rokovaniach o revízii legislatívy týkajúcej sa transeurópskych sietí v oblasti energetiky.

9. MH SR bude **podporovať implementáciu a realizáciu projektov spoločného záujmu** (PCI) v súlade s Nariadením EÚ č. 347/2013 o transeurópskej energetickej infraštruktúre.
10. MH SR bude podporovať realizáciu projektu navýšenia kapacity slovensko-maďarského plynovodného prepojenia na národnej a medzinárodnej úrovni za účelom **využívania robustnej plynárenskej infraštruktúry na území SR a zvýšenia energetickej bezpečnosti**.“
11. MH SR bude aktívne **spolupracovať na implementácii Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra.**

Záver

Systémový prístup k zlepšovaniu podmienok pre podnikanie v SR dlhodobo absentoval. Slovensko už niekoľko rokov nedokáže dobiehať ekonomickú úroveň pôvodných členov Európskej únie. **Slovensko dostatočne nevyužilo dobré ekonomické časy**[17] a zaostáva najmä v oblastiach, ktoré sú kľúčové pre budúci rast: kvalita verejnej správy; vzdelávanie, veda, výskum, inovácie; vyrovnávanie regionálnych rozdielov; kvalita životného prostredia a zároveň musí čeliť ďalším výzvam ako je starnutie populácie, klimatická kríza, či digitálna transformácia".[18]

Reformy sú ešte viac potrebné v čase, keď je ekonomika a podnikateľské prostredie zasiahnuté pandémiou COVID-19, pričom výraznejšie oživenie v najbližších mesiacoch nenastane. Preto hlavnou výzvou roku 2021 bude hospodársky pokles z titulu pandémie a bude ešte dôležitejšie ako kedykoľvek predtým, aby sa všetky rezorty v rámci svojej pôsobnosti zapojili do **procesu štrukturálnych zmien ekonomiky**.

MH SR sa v roku 2021 a v nasledujúcich rokoch **sústredí na tieto hlavné aktivity**: zlepšenie podnikateľského prostredia, zabezpečenie dôsledného uplatňovania agendy lepšej regulácie, zvýšenie konkurencieschopnosti a zlepšenie podmienok v energetike.

MH SR bude aktívne spolupracovať s ostatnými orgánmi štátnej správy na systematickom znižovaní regulačnej záťaže podnikania. Kľúčovým krokom bude **Balíček 2.0**, ktorý podobne ako Lex Korona, bude obsahovať stovky opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia. K zlepšeniu podnikania prispeje aj **Plán obnovy a odolnosti SR** a podpora podnikateľských subjektov bude pokračovať tiež zo zdrojov EŠIF v rámci nového programového obdobia 2021-2027

MH SR ako gestor bude v roku 2021 zabezpečovať **dôsledné uplatňovanie agendy lepšej regulácie**. Naďalej bude pracovať na zavedení všetkých 12 odporúčaní OECD pre lepšie vládnutie (2012[19]) a zároveň sa bude inšpirovať príkladmi dobrej praxe z iných krajín. MH SR tiež vypracuje analýzy zamerané na aktuálne problémy a potreby podnikateľského prostredia. V súlade s PVV SR MH SR zavedie povinnosť predkladateľov nových regulácií v prvej fáze nezvyšovať a následne znižovať regulačné zaťaženie v ich kompetencii, t. j. princíp „**1 in – 2 out**".

S cieľom **zvýšiť konkurencieschopnosť** slovenských podnikateľov bude prioritou MH SR zavedenie systému aktívnej starostlivosti o existujúcich investorov, aktívneho vyhľadávania a získavania nových investorov a v neposlednom rade vytvorenie efektívneho a systémového nástroja na pomoc podnikom, predovšetkým MSP pri zvyšovaní ich inovačnej úrovne zavádzaním nových technológií, obchodných modelov, výskumných aktivít.

V oblasti **energetiky** sa MH SR sústredí najmä na zvýšenie transparentnosti regulácie, zabezpečenie rozvoja obnoviteľných zdrojov energie tak, aby nemali žiadny nepriaznivý vplyv na koncovú cenu elektriny a na podporu spoločností podnikajúcich na Slovensku v procese prípravy inovatívnych infraštruktúrnych projektov v oblasti energetiky.

Vláda SR sa vo svojom programovom vyhlásení zaviazala zlepšovať podnikateľské prostredie prostredníctvom všetkých rezortov, ktoré majú takýto dosah. Pre naplnenie tohto cieľa je preto nevyhnutná spolupráca všetkých ministrov a ostatných riadiacich pracovníkov ústredných orgánov štátnej správy, ktorí sú tvorcami politík.

[17] Správa OECD pre Slovensko 2020
[18] Zdroj: https://ec.europa.eu/slovakia/news/sprava_o_slovensku_2020_sk
[19] http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/OECD-Recommendation-Regulatory-Policy-and-Governance-Slovak.pdf